

for a living planet®

Miljø- og Fødevarerministeriet

mfvm@mfvm.dk

Cc tcarp@mfvm.dk, mik@mfvm.dk og anmsn@mfvm.dk.

Vejle, 2. oktober 2020

Verdens Skoves og WWF Verdensnaturfondens fælles høringsvar på udkast til lov om Klima-skovfonden (journalnummer 2020-16152)

Indledende bemærkninger

Vi står midt i to kriser: en klimakrise og en biodiversitetskrise. Det største potentiale for både klima og biodiversitet indenfor en tidshorizont, der er relevant jvf. Parisaftalen, er i de eksisterende skove, ikke i at plante nye produktionsskove.

Verdens Skove og WWF Verdensnaturfonden mener derfor ikke, at skovfonden skal arbejde med etablering af produktionsskov.

Produktionsskov tilgodeses allerede i forbindelse med flere andre ordninger i Danmark og bør ikke være fokus for en fond, med klima som formål. Desuden anbefaler og promoverer IPCC, IPBES og CBD anvendelse af naturbaserede løsninger og beskyttelse og genopretning af økosystemer.

Herved håndteres også den anden store globale krise: biodiversitetskrisen.

Ved at lægge skov urørt, genoprette vådområder og øge arealet med vild åben natur og ved at øge kulstoflageret i eksisterende landskaber med skovnatur og produktionsskove, kan skovene bidrage til at binde store mængder CO₂ startende fra den dag, man ændrer driften - og vi behøver ikke vente 10-15 år, før en nyplantet skov begynder at lagre CO₂ for alvor. Så derfor bør en klimaskovfond i langt højere grad fokusere på lagring her og nu i de eksisterende skove og naturlige økosystemer frem for udelukkende plantning af ny intensiv produktionsskov.

Dermed kan en skovfond nedsat af regeringen og dennes støttepartier også imødegå den anden krise vi står i, ved at tilgodese de skove og den skovnatur, der også gavner biodiversiteten.

Vi er derfor uenige i, at traditionel skovrejsning med plantning af træer og efterfølgende skovdyrkning er det eneste rigtige værktøj at bruge i denne klimaskovfond. Også hvis man ser isoleret på målet om CO₂-reduktion, vil en eksisterende produktionsskov med bevoksninger i forskellige aldersklasser, der lægges urørt, optage mere CO₂ over de næste 10-50 år end en nyplantet skov. Ifølge klimaforskere er det netop de næste 10-50 år der er afgørende.

Vi opfordrer derfor til, at der i stedet arbejdes med værktøjer, der både afhjælper klimakrisen og biodiversitetskrisen, ved at øge arealet med urørt skov og natur i Danmark gennem bl.a. dette klimaskovfond.

Forslag til konkrete ændringer i Lovforslaget:

Fonden bør styrke indsatsen for både biodiversitet og klima

Den danske skovfond oprettes i en tid hvor vi står i både en klima- og en biodiversitetskrisen. I Danmark er naturen i ugunstig tilstand og det er især vild skovnatur der mangler plads. Mange af de i Danmark pressede arter er afhængige af vild skovnatur. Oprettelsen af flere produktions-skove vil ikke give levegrundlag for disse arter. Lige nu kæmper natur og produktion om pladsen i DK. Med skovfonden, som ikke har et produktionsfokus, er det muligt at gøre noget godt for klima og biodiversiteten i Danmark på samme tid.

Skovfonden bør ikke gennemføre projekter til gavn for klimaet, der ikke også gavner biodiversiteten.

Det er anerkendt i FN at disse to kriser hænger sammen og derfor bør fonden fokusere på at afhjælpe de to kriser i en og samme indsats. og dermed også udnytte den samme plads geografisk.

Derfor bør teksten i fondens formål være:

Skovfondens målsætning er at modvirke klimaforandringerne og bidrage til at stoppe og vende tilbagegangen i biodiversitet. Indsatser inden for det ene område må ikke påvirke det andet negativt.

Fondens skovrejsningsprojekter bør og skal naturligvis derfor også fokusere på anvendelse af hjemmehørende træarter, FSC-certificeres og tage udvidede biodiversitetshensyn i overensstemmelse med bæredygtigt og naturnært skovbrug.

Endelig bør der være krav om offentlighedens adgang til sådanne arealer og projekter finansieret af Klimaskovfonden, således at også friluftslivet styrkes.

Kald det bidrag i stedet for kompensation

Jvf Lovens §3 stk., 4 skal skovfonden kunne sælge CO₂-enheder, som private og virksomheder kan bruge som klimakompensation. Det kan imidlertid kun bruges i et frivilligt regnskab, da alle CO₂-reduktioner og optag, som fonden måtte lave, skal tælle i det danske LULUCF-regnskab.

Vi mener ikke, at regeringen skal give danskerne den illusion, at de kan kompensere for deres udledninger ved at købe kvoter i skovfonden. Det er regeringens pligt at uddanne danskerne og motivere dem til mest mulig reduktion i den individuelle udledning.

Vi har ikke plads i hverken det danske eller det globale CO₂-budget til ikke at reducere vores udledninger så meget som muligt, samtidig med at vi sikrer et fremtidigt større optag i kulstofrige

økosystemer som fx skove. Når regeringen giver danskerne den illusion, at de kan købe sig til reduktioner, så regeringen også at det er ok at købe sig fra det i stedet for at reducere sin udledning. Risikoen er at der ikke bliver reduceret så meget i de private husholdninger, institutioner eller firmaer, som det er nødvendigt.

Dertil kommer, at det ikke er reelle reduktioner, som danskerne selv kan tælle med i deres regnskab. De reelle reduktioner vil indgå i det nationale regnskab. Man sælger således ideen om reduktion til virksomheder og private, selvom reduktionen reelt ikke er eller kan tælles i deres regi. Igen er det et helt forkert signal at sende, for ikke at tale om en kommunikativ fælde.

Det ville være mere korrekt at formidle danskernes mulighed for at bidrage til Danmarks samlede klimamål ved at donere til fonden, uden at kalde dette kvoter, aflad eller kompensation for andre udledninger. Det ville uddanne Danmark og stadig inddrage dem i den fælles klimakamp.

Udlæg mere urørt skov, som er bedre for klima og biodiversitet

Udlæg af urørt skov, samt beskyttelse og genopretning af andre naturlige, kulstofholdige økosystemer er et effektivt og hurtigt værktøj til at bremse klimaforandringerne, samtidigt med, at det er det bedste og mest omkostningseffektive værktøj til at bremse tabet af biodiversitet.

Udlægning af urørt skov i hidtil drevne skove vil også have en umiddelbar effekt på klimaet, da skovene vil begynde at lagre CO₂ fra det øjeblik, hvor de lægges urørt. I forhold til fortsat skovdrift, vil urørt skov være et bedre alternativ frem mod 2050, idét den etablerede skov, grundet træernes størrelse, vil optage mere CO₂, i tidsrummet frem mod 2050, end en nyplantet skov.

Der er generelt enighed om, at skovens optag vil fortsætte i 100-200 år, og sandsynligvis længere. Lagringen vil dels ske i den overjordiske biomasse, men der vil også på sigt ske en ophobning af kulstof i jorden, særligt hvor der genskabes naturlig hydrologi på tørvejorder. Denne effekt vil være større end ved fortsat skovdrift, hvor der høstes biomasse, og hvor dræning fortsat er nødvendig, hvorfor en stor del af det optagede kulstof hurtigt vil vende tilbage til atmosfæren.

For biodiversiteten vil udlægning af urørt skov med naturlig dynamik være et meget effektivt værktøj, især hvis det målrettes de skove, der i forvejen rummer mange sjældne og truede arter.

Brug naturlig succession til etablering af nye skov

Hvor der skal etableres nye skove er naturlig succession at foretrække. Danmark er fra naturens side et land med skovnatur og skov vil indfinde sig på de fleste arealer, blot de overlades til sig selv.

Den metode er gratis i modsætning til plantning, der sagtens kan beløbe sig til 40.000 kr/ha.

Den omkostningstunge plantning af træer er således alene et værktøj, der giver mening og bør benyttes til at skabe nye produktionsskove, hvor man hurtigt vil etablere en skov med de træarter og kvaliteter, man ønsker at høste.

Det er her værd at bemærke, at naturlig selvgroet skov uden problemer kan opnå fredsskovsstatus jf Skovloven.

Naturlig succession vil have en gavnlig klimateffekt fra dag ét, da der i plantede skove f.eks. er jordbehandling i en årrække efter plantningen, hvilket udleder CO₂. Overlades skovudviklingen til naturlig succession, vil der i højere grad ske en indvandring af buske og pionertræer som birk, pil og bævre-asp. Disse arter vokser hurtigt og vil bidrage til opbygning af et nyt kulstoflager. Dertil kommer, at der vil ske en akkumulering af kulstof i jordbunden. Dette vil formentlig have størst effekt på tørvejord, der bliver vådere, men der er også et lager af kulstof på mere tørre og mineralske jorder, f.eks. græsland og heder. På sigt vil egentlige skovtræer indvandre og skabe et endnu større lager af kulstof i skovene.

I forhold til biodiversitet er den naturlige tilgroning langt at foretrække. Buskarterne og pionertræerne har ofte en stor biodiversitet tilknyttet, f.eks. er arter som pil og bævre-asp nogle af de arter, med flest tilknyttede insekter og sommerfugle, når de vokser op under lysåbne forhold. Hvis den naturlige succession suppleres med ekstensiv græsning fra store planteædere, f.eks. heste og kreaturer, vil de fremme etableringen af stikkende buske hvor større træarter kan etablere sig, og der vil opstå et skovlandskab med et meget stort potentiale for biodiversitet.

Dyrenes påvirkning gennem græsning og slid vil skabe et heterogent og dynamisk mosaiklandskab, hvor der med tiden vil opstå levesteder for et meget stort antal arter, hvoraf flere er sjældne og truede i dag. Det er afgørende, at dyrene går ude hele året og at de ikke medicineres eller fodres. Denne udvikling vil finde sted både i eksisterende naturlandskaber, men også, hvor man går fra afgrødedrift som landbrug eller skovbrug til natur. Det kan bla. konstateres inden for flere af de områder, der arbejder med naturlig græsning og naturlig succession og samtidigt overvåger effekterne på biodiversitet, f.eks. Molslaboratoriets arealer og Knepp Castle i England. Dertil kommer, at man ved at satse på naturlig succession sparer en stor udgift til forberedelse, plantning og efterfølgende pleje af de anlagte kulturer. Disse penge kan i stedet gå til at sikre et større areal til fremtidens træbevoksede arealer.

Det er i denne forbindelse vigtigt at bemærke at der er en global forskningskonsensus om og klare anbefalinger fra både IPCC og IPBES (FNs paneler for hhv klima og biodiversitet), om at klimaskovrejsning ikke må forhindre hverken truede økosystemer, eller modvirke den nødvendige indsats for genopretning af biodiversitet, og der advares direkte om negative sociale effekter (i DK kunne det være fx friluftsliv) af klimaskovrejsning:

“Land-based climate change mitigation activities can be effective and support conservation goals (Table SPM.1). However, the large-scale deployment of bioenergy plantations and afforestation of non-forest ecosystems can come with negative side effects for biodiversity and ecosystem functions. Nature-based solutions with safeguards are estimated to provide 37 per cent of climate change mitigation until 2030 needed to meet the goal of keeping climate warming below 2°C, with likely co-benefits for biodiversity. Therefore, land-use actions are indispensable, in addition to strong actions to reduce greenhouse gas emissions from fossil fuel use and other industrial and agricultural activities. However, the largescale deployment of intensive bioenergy plantations, including monocultures, replacing natural forests and subsistence farmlands, will likely have

negative impacts on biodiversity and can threaten food and water security as well as local livelihoods, including by intensifying social conflict.”

Fokuser på andet end fortsat skovdrift

I dag anvendes kun en lille og ukendt del af den høstede biomasse fra skovene til mere langsigtet lagring i f.eks. huse, ligesom det permanente lager af kulstof i driftskove generelt er lavere end i urørte skove. En stor del af tilvæksten, både i form af toppe og hele stammer, i nye produktionsskove vil tilmed blive afbrændt som biomasse i vores energiproduktion og udlede den oplagrede CO₂ til atmosfæren. Derfor bør traditionel skovdrift heller ikke anses som et effektivt klimaværktøj.

Biodiversitetseksperter i bestyrelsen

Lovforslagets §8, stk. 3 beskriver bestyrelsens sammensætning. Denne tekst bør inkludere følgende:

Minimum ét bestyrelsesmedlem bør have primær faglig ekspertise inden for biodiversitet.

En sådan ekspert er kun foreslået til at sidde i det rådgivende udvalg, hvilket ikke er tilstrækkeligt.

Med venlig hilsen

Stine Nüchel Tuxen
Biolog, talsmand for dansk natur
Verdens Skove
Klostergade 34, 3
8000 Århus C
snt@verdensskove.org
+ 45 28581100

Thor Hjarsen
Seniorbiolog, Biodiversitet og naturpolitik
WWF Verdensnaturfonden
Svanevej 12
2400 København N
t.hjarsen@wwf.dk
+ 45 2212 9360